

Västmanland
Munktorp sn
Åsby

Till Riksantikvarieämbetet.

Undertecknad får härmed avge rapport över undersökning
av gravfält vid Åsby, Munktorp sn, Västmanland. Undersökningen före-
togs med anledning av den nya motorvägens byggnad mellan Köping -
Västerås (riksväg 11 Köping - Västerås, delen Köping - Västjädra).
Undersökningen utfördes under tiden 14.7 - 28.7 och 14.8. - 4.9.
1961 under medverkan av fil.stud. Christina Wijkman 14.7. - 27.7.
och fil.stud. Ann - Kristin Bohlin 18.8. - 25. 8.

Undersökningen omfattade ett område på ca 700 m². Ca 400
timmar grovarbetskraft ställdes till förfogande av Vägförvaltningen
i Västmanlands län, som svarar för samtliga kostnader i samband med
undersökningen. Grovarbetstiden uppgick till ca 0,6 tim/m².

I Riksantikvarieämbetets inventering för riksveg 11 Köping -
Västerås har fornlämningsområdet erhållit nr 10, markerat på Vägför-
valtningens karta L 3. Härvid har upptagits rest av gravfält, bestående
av 4 fornlämningar. Förutom dessa fornlämningar påträffades ytter-
ligare 17 anläggningar, varav 8 gravar, 3 härdgropar, 2 brandgropar
och 1 svartjordslager. Anläggningarna 7, 8 och 10 visade sig vara
sentida bildningar. På en berghäll i områdets västra del påträffades
12 älvkvarnar i fyra olika grupper, Å 1 - 4.

Gravfältet var beläget dels på bergsplatå, dels på det
mot V sluttande berget, inom ett ca 20 x 40 m (Ö - V) stort område.
Gravfältet var uppdelat i två fornlämningsgrupper, varav den största
låg uppe på bergsplatån. Mellan de båda grupperna låg berget till

stor del i dagen. Höjdskillnaden mellan den N och den S gruppen var ca 2,4 m. Backen var bevuxen med långt gräs och enstaka buskar. Området avgränsades i S av åker och i Ö av berg i dagen, i N av berghäll samt i V av ägoväg.

Före avtorvningen voro endast anläggningarna nr 4 , 6 , 9, 11 samt stensamlingarna A 7, 8 och 10 synliga. Gravanläggningarna utgjordes av runda, låga stenpackningar med jordfyllning. Samtliga undersökta gravanläggningar utgjordes av brandgravar med utbredda brandlager. Fynden lågo spridda i brandlagret. Under anläggningarna 1 - 3 samt 20 var ett sammanhängande, tjockt svartjordslager, i vilket anläggningarnas brandlager övergingo direkt, och som sannolikt ej hade något med gravarna att göra. Samtliga anläggningar voro mer eller mindre skadade. Stensättningarna nr 9 och 11 voro de minst skadade och den förra innehöll de flesta och bäst bevarade fynden.

Fynden utgjordes huvudsakligen av brända ben, vars mängd varierade från något tiotal benbitar till 5 liter. De lerkärl, som påträffades, voro samtliga sönderpressade, och krukskärvor utspridda över brandlagren påträffades även i stort antal. Övriga fynd utgjordes av ett bågformigt spänne av brons, ornerat med karvsnittsmönster och stiliserat djurhuvud, svärd av järn, ett stort antal nitar och spikar av järn, ring av järn. En bergkristallpärla framkom vid rensningen, pärlor av glasfluss påträffades i större mängd endast i A 20, medan ornерade kamfragment lågo bland brända ben i ett flertal anläggningar.

I NÖ delen av gravfältet mellan A 11 och A 7 och under stensamlingen A 10 påträffades 3 härdgropar, A 13 - 15, 2 brandgropar A 17 och A 21 samt 1 svartjordslager A 16. Härdgroparna voro fyllda av skörbränd sten samt svartjord. Brandgroparna voro tämligen grunda och innehöll svartjord, lerkliningsbitar, någon skörbränd sten samt kol. I det oregelbundna svartjordslagret påträffades 1 järnnit samt

ett fatal brända ben. Dessa anläggningar utgöra sannolikt rester efter en på berget belägen boplats. De nu undersökta härd- och brandgropsanläggningarna kunna dock ej ge något besked om någon konstruktion.

N om A 2, på den mot V sluttande, tämligen skrovliga och söndervittrade berghällen, som före undersökningen var täckt av mossa, upptäcktes efter rensopning 12 älvkvarnar. De varo inknackade i berget i fyra grupper om 2 - 3 i varje, markerade på fotokartan med Å 1 - 4. De enskilda skålropparnas diam varierar från 3,5 - 6 cm och djupet från 0,5 - 1 cm.

Vid undersökningen har använts ett koordinatsystem, där de tre första siffrorna ange avståndet längs X - axeln och de tre sista längs Y- axeln. Större områden anges med ett chiffer, där siffrorna ange yttersta punkt i respektive riktning enligt följande: V S
O N°.

Fältet är fotokarterat i 5 x 5 m stora rutor enligt koordinatsystemet. Planfotonegativen förvaras i Länsmuseets i Västerås arkiv, ordnade efter koordinatnumren för rutans SV hörn. Fotokarta över undersökningsområdet har upprättats i skala 1:100. Sammanhängande profiler över större ytor ha ritats i skala 1:20 och anges med upp-hängningspunkterna i koordinatsystemet.

Alla höjdvärdet äro angivna i förhållande till ett nollplan, som ligger 31,08 m.ö.h. Som fixpunkt användes en i berget inhuggen, av Vägförvaltningen upprättad fixpunkt på 27,28 m höjd ö.h.

Västerås den 30 mars 1962

Vårdsamt

Henry Simonsson

Bifogas:

Anläggningsrapporter jämte fyndförteckning och fynd.

11 fotoplaner i skala 1:50

Kopia av fotokartan

Schaktplan i skala 1:100

renritade profiler i skala 1:20 samt monterade fotokopior.